

Здавалося б, живучи на Поліссі, уже й не дивуєшся неосяжним лісовим масивам, в яких наче потопують будинки й купола храмів. Та Бутейки одне з тих сіл, де по-справжньому зачаровуєшся зеленою красою, неперевершеними красвидами й прагненням місцевих жителів зберегти ці природні багатства. «Сарненські новини» у черговій мандрівці селами дізналися, як бутейківцям вдається утримувати чимале поголів'я худоби, яке ремесло найпопулярніше та чому вони проти оптимізації.

Поліські гостини

Мальовничість, оптимізація,

Довідка

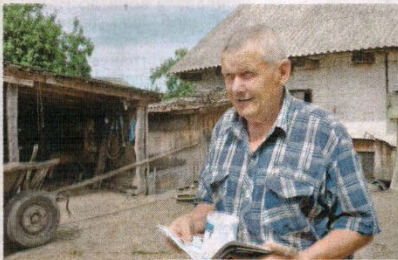
Рік заснування: 1778
Кількість жителів: 715
Відстань до Сарн: 36 км
Найближча залізнична станція: за 18 км
Громада: Сарненська

Сергій КОЛДУН навідується в село, аби допомогти батькам.

«Поруч з онуками почуваємося молодими»

Виявляється, дістатися до Бутейок

Василь КАРАБАН відповідає за догляд тварин.

ги. Ніхто на це не зважає, тож нараховують нам до двох тисяч гривень пенсії.

Подружжя Карабанів виростило четверо синів. Після смерті невістки виховують четверо внучок. Тато дівчаток, аби забезпечити дітей, поїхав у Київ на заробітки.

- Поруч з онуками почуваємося молодими, - посміхається жінка. - Адже з багатьма дитячими, підлітковими запитаннями звертаються до нас. Намагаємося відповідати, підтримувати, допомагати. Двоє зараз у лісі збирають чорницю. За сезон вони й грошенят можуть накопити. Одна з дівчаток уже собі придбала телефон за п'ять із половиною тисяч гривень. Якщо старатися, то можна й заробити. Наймолодша Наталочка сьо-

Та нині проживаю півтора року в Рівному. Приїжджаю один-два рази в місяць. Звичайно, завжди тягне туди, де народився. У порівнянні з метушливим містом, у Бутейках рай для душі, - каже Сергій.

- До речі, матір, отримавши пенсію, відразу передплачує «Сарненські новини» на весь рік. Їй 92, а перечитує «районку» за день. Ще й без окулярів. Отака сила села та слова, - сміється Петро Васильович.

Чоловіки розповідають, що приїжджі в селі не будуються і не купують нерухомість. А все тому, що стабільного заробітку тут і місцевим знайти не вдається.

- До пенсії працював шофером у колгоспі, що був свого часу мільйонером: 130 комбайнів і тракторів мав на балансі. Потужний механізм, який забезпечував роботою всіх. І вмиль наче зупинилося все. Що могли - порозбирали. Будівлі стали руїнами. Не знайшлося мудрого керівника, - розводить руками Петро Колдун.

Чоловік два роки проходив строкову службу в Тбілісі - воєнний мотострілковий полк особливого призначення.

можна швидше завдяки «сарафанному радію». Навігатор вказав нам дорогу, довшу на 20 км. Та жителі Велико-го Вербочого направили коротшим шляхом. Щоправда, останні півтора кілометри пролягали полями, проте гарно пройждженими. Отож, прибувши на місце призначення й охопивши поглядом місцеві пейзажі, зійшлися на думці, що саме такий вигляд має мати справжнє українське село. На галявині паслося стадо баранців, поряд - гусочки, з одного боку - гурт корів, а з іншого - коней. Лелеки ввечері прогулювалися поміж худоби. Донеслися звуки пілки, ревіння мопедів і дитячого галасу. На одному з ганків бабуся з онукою перебирали кукурудзу.

Любов КАРАБАН з онукою Наталочкою.

годні лишлася вдома допомагати по господарству, - розповідає бабуся.

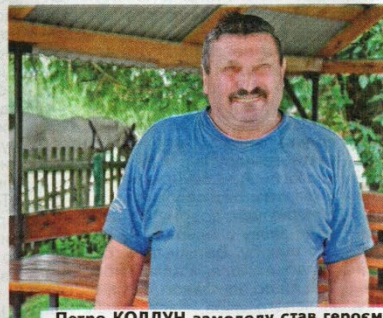
А воно в родині чимале: кролі, свині, кінь, птиця, дві корови.

- Доки справляємося, то триматимемо. Аби здоров'я було. Адже кращого, ніж своє вирощене, не знайдеш. Та й звикли вже. Бутейківці взагалі роботящі люди, - каже господар Василь Васильович.

Про героїчний вчинок Петра Колдуна односельці й не здогадуються

Петра Колдуна із сином Сергієм зустріли біля місцевого магазину. Чоловіки заїхали придбати води й знову в поле.

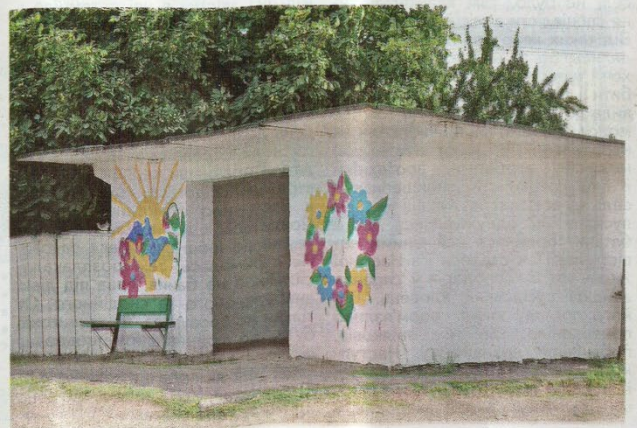
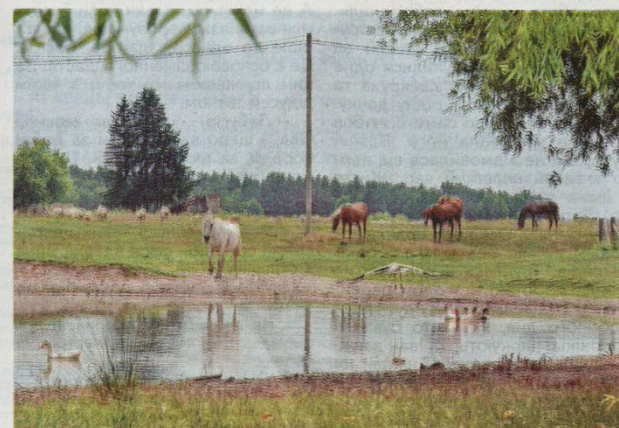
- У селі роботи завжди вистачає.

Петро КОЛДУН замолоду став героєм.

- За півтора року наїздив 56 тисяч кілометрів по Кавказу. Яюсь шлях пролягав звивистими гірськими дорогами. Висота - 1300 м над рівнем моря. Я за кермом самоскида ЗІЛ-131, завантаженого картоплею, яку віз у частину. Раптом обганяє мене автобус Ikarus із дітьми. Звернув увагу, що «стопи» горять, отже, гальмус. Знаю, що за 10 км буде різкий поворот на 90 градусів. На такій швидкості він просто не зможе в нього вписатися. Тож обганяю і починаю невеличкими ривками пригальмовувати, щоб удари були максимально м'якими. Ось так разом і подолали перевал. Виявилось, в автобусі відмовили гальма. Пізніше за цей вчинок мені вручили грамоту. Але, чесно кажучи, вже й забув про це. Оце з вами знову пригадав, - розповідає Петро Колдун.

Найцікавіше, що односельці навіть не здогадуються, що живуть поряд зі справжнім героєм. Чоловік нікому не переповідав, що здійснив відважний подвиг. Адже зумів миттєво зреагувати на ситуацію, не злякався можливих наслідків і врятував десятки дитячих життів.

Хазяйновитість: усе про поліські Бутейки

Оптимізація - не завжди на покращання

У дошкільному закладі «Дзвіночок» не чути дитячого сміху. Проте працівники продовжують трудитися. Всім колективом зібралися на ремонт.

- Ще у відпустці, але час готуватися до прийому дітей. За нас цього ніхто не зробить, - відповідають.

Місяць заслуженого відпочинку жінки теж провели в роботі, пораючись по господарству.

- У нас свої «курорти»: у лісі з чорницями, на пасовищах із худобою, на городі з насадженнями. Чи не в кожному дворі корови, коні, свині. Поголів'я великої рогатої чимале. До 130 назбирається, - кажуть бутейківці.

У садочку дві групи вихованців: молодаша й старша. Діток щоразу зменшується, бо й кількість новонароджених стрімко впала.

- Раніше було до року 25 дітей, а

Колективний ремонт працівників ЗДО.

зараз троє-четверо. А буває, що взагалі немає, - констатує медсестра Ірина Кокора. - Воно й не дивно. Люди на заробітках. Іздять сім'ями. Як і в

більшості сіл, роботи на місці мало: школа, садочок, ФАП, Будинок культури, два магазини. Щоправда, чимало багатодітних родин. Переважно від трьох до п'яти нащадків. Є й такі, де по дев'ять дітей.

Хоч населення села не збільшується, але пишатися є ким. Це й футбольна команда «Нива», яка представляє Велике Вербче, проте всі спортсмени з Бутейок.

- Хлопці самостійно збираються, тренуються і часто виборюють призові місця. А ще в нас чудовий фольклорний ансамбль «Родина», який отримав звання народного. Про Івана Макаренка, гордість села, не раз писали в районній газеті, адже він тренер, призер чемпіонату світу та Європи з гирьового спорту. Земляк Петро Макаренко відомий велоспідорожками, написав книгу про наш край. Взагалі, люди в нас справні, роботящі. Як беруться до діла, то якнайкраще доведуть його до пуття, - впевнена Галина Давидюк, помічник вихователя.

Марія КОШМАК із дітьми відпасують свою чергу.

Вистачає в селі й проблем. Люди вже не вірять заувальованим процесам на кшталт оптимізації, адже покращань після них не бачать.

- Нам вистачило, що медицину оптимізували. Якщо раніше у ФАПі працювали санітарка й фельдшерка, то тепер скоротили посаду й лишили пів ставки лікаря. Як думаєте, цікаво їй за 2500 гривень у місяць відповідати за здоров'я 700 мешканців? Це ж на виклики виїжджати і вдень, і вночі, консультувати, постійно бути на зв'язку. До всього, вона ж прибирає там, косить, узимку кочегарить. Це такі покращання? А тепер уже й до освіти дісталися. Нашу дев'ятирічку хочуть зробити лише по-

лами латати. Все чекаємо, коли й про нас подбають...

На пасовище - всією сім'єю

Бутейки - одне з небагатьох сіл району, в якому майже в кожному дворі є велика рогата худоба. Адже в більшості місцевостях люди жаліються, що немає місць для випасу, на невідповідність і незацікавленість молоді до утримання великого господарства.

Марія Кошмак сьогодні відповідальна за один із гуртів - 26 корів.

- У нас їх дві, тому й черга випадає двічі в місяць. Випасаємо по 12 годин із восьмої ранку. Якщо в когось не виходить, то, звісно, домовляємося, мінємося, - каже жінка.

Руслана й Мишко вже звикли допомагати матері слідкувати за худобою. І в спеку, і в зливу вони не тікають із пасовища. Відганяють корів, аби не відходили від інших і не йшли на футбольне поле.

- У селі ще є гурт коней. Там господарі теж випасають по черзі. Але утримувати худобу щоразу важче. Адже кількість пасовищ зменшується, - розповідає пані Марія.

14 років тому вона переїхала сюди до чоловіка із Великого Вербчого. За ці роки жінка настільки звикла до села, що, їдучи від батьків, посліпає вдихнути бутейківського повітря й насолодитися затишшям.

- Спочатку було незвично, не вистачало шуму, вербченського гамору. А зараз, здається, ні на що не проміняла б. Навіть сестра, коли приїздить із Полтавщини, довше гостює в Бутейках. Їй теж подобається тутешня природа, яка наче заколює своїм мовчазним спокоєм, - надихнулася селянка.

Щоб зберегти натуральність продукту, потрібно вирощувати самому

На одному з подвір'їв активно вели будівельні роботи. Виявилось, що зяті допомагають теж з тестем замінити віконні рами. З одним із них читачів уже знайомили. Це Іван Телетьон із Великого Вербчого, який розповідав про своє ізраїльське минуле.

- А тепер послікуйтеся з іншим зятем. Він проживає в Бутейках, тож має що розказати, - бадьоро предстив родича Іван.

Володимир Лазарчук п'ять років тому один із перших почав вирощувати малину.

- Коли стало питання, куди направити свої сили й можливості, ще з чотирма однодумцями вирішили спробувати це ремесло, - каже чоловік. - А тепер у селі вже майже 40 господарств займаються цим, щороку збільшуючи кількість засаджень.

Окрім того, бутейківці вже висадили лохину. Є чимало й парникових огірків. Селяни зберігають натуральність продуктів. Цінують те, що їхнє село віддалене від промислових центрів, не засмічене вихлопами машин із автотрас.

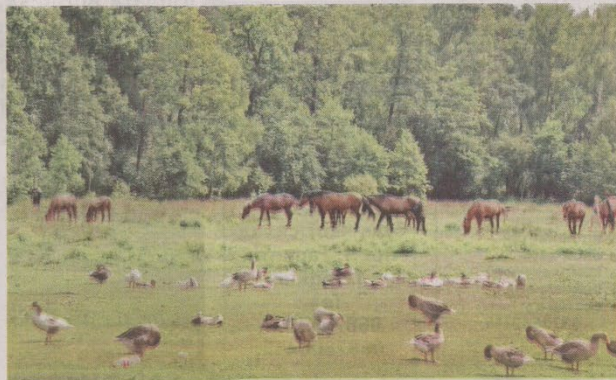
- Аби залишитися в селі й не бідкатися в пошуках роботи, місцеві надають перевагу власному господарству. Адже своє виробництво екологічно чисте й корисне для здоров'я. Щоб зібрати гарний урожай, потрібно поклопотатися біля рослини. У селі немає земель, які орендують агрофірми. Отже, й використання пестицидів тут теж мінімальне, - впевнений пан Володимир.

Олена СТАДНИК.
Фото Василя СОСЮКА.

Міст на виїзді латають самостійно.

чатковою школою. А з п'ятого класу перевести дітей у В. Вербче. В інших селах є малокомплектні школи, де й по троє-четверо учнів, але їх не закривають. А в нас є класи по 10-16. Одно слово, усе для людей... - доповнюють одна одну освітянки. - А ще на виїзді з села є проблемний міст. Посеред переїзду - ямка. Її вже й своїми си-

Володимир ЛАЗАРЧУК плекає власні кущі малини.